

ei tea inime, kas veel teistele meele pärast on, kui endine südamelik olef seisma jääb. Pääle selle," lisas ta veel rohkem punaselt saades ja pitatiliselt juure, „olen mina waele saunas mehe poeg — ja — —“

„Ah, jätta niisugused jutud ajamata,“ mõttis Anu jälle sõna sabast kinni, „minu isa oli enimmuiste niisama saunamees, nagu sinu omagi. See ei tähenda midagi nende vahel, kes lõpexõlwest saadik teine teist tunnemas. Sina oled siheltõnnafoolist aunga täbi käinud ja oled pääle selle ka veel paljugi õppinud, see tajub niisugused väikesed vahed ära, ja meie mõime ikka wana wiisi sõbraks jääda.“

„Noh, Anu, kui ja just rahad ja seda pabats ei pane, siis on see ju wäga hääd; jäägu siis ka wana Ibralis ja lapselil olek meie wabele teismale,“ ütles Mart tütarlapsel lähest kinni wõttes ja suure häda meelega tema otse wõadates. „Ega minagi seda süüa ja wõerast oletut ei hirmusta ega armasta, aga ma mõtlefin, et ja selle wabe sead, kus sa linnas olid, uhkemaks oled läinud, sest et ja saäl ju Saksa keelt ja ütleldie peenemat eluwiisi tundma said. Sest saadid, kui su ema ära suri, ei ole mul tal wõimalist olnud sinuga pikemalt juttu ajada.“

„Ega sina, Mart, siis ometi ei arwa, et ma nende paari aasta pärast, mis ma enne ema surma liinas ära elasin, hoopis teistselt oleksin läinud,“ wastas tubli südamega tüdruk. „Mina olen seitsmeks jäänud, mis ma olin. Kadaka-saksaks ja hants-hantlaks ma ialgi ei taha saada. Mina tahan Eesti tüdruk olla, sest selle seisuse sees üksi tunnen ennast õnneliku olewat; ei puudu mul igapäewast leiba ega riidet, ja töö on ka üs isik, mis inimene teeb, ta ei teota inimest ialgi.“

„Baat', see oli ilus lõna, Anu," hakkas Mart jutule, „see on ka minu arwamine ja mõte. Oppigu inimene nii palju kui ta tabab, ega tal selle pärast ei ole tarwis ema sugule ja rahwale selga pöörata. Meie peame oma wanemaid ja sellega ka oma rahwast ja maad auustama ja armastama. Nõnda soowivad ja kirjutanab ka kõik paremad uuema aja Eesti kirjamehed, ja see on lõbus ja hääd. Ma panen wäga imeks ja rõõmustan üpris selle üle, et sina, Anu, ka nõnda mõtled. Ma olen itta arwanud, et ja tubli tüdruk oled, ja

juba lapse ees olid ja aru poolest hoopis teravam kui teised sinu-ealised tütarlapsed, aga seda ma ei oles mitte lootnud. et ja nõnda tubliste mõtted. Igal ühel haritud inimesel on ja teada, et sagedaste muudu just terava mõistusega tütarlapsed väärtistandulist uhkust riides ja Sotja keele pürsimises taga ajavad, linna lähewad ja jään, see lugu tuleb tihti ette, digelt teelt ära langewad, ehk nad küll maal kui auusad mehenaesed ja perepidajad palju õnnelikumad olesinud olla ja hoopis enam kasu saata. Seda tööõstlikum on asi siis ka, kui jälle kord tütarlapse leiab, kellel süda ja waim diget teed käwad ja digel kohal seisawad. Ja jah, Anu," ütles Mart täis armastust Anu otja waadates, "sina oled selge sullatükk."

„Mine ikka, Mart,“ vastas Anu silmi maha lüües, mis sa nüüd niipalju murest kiidad! Mina ei näe siin midagi kiituse väärt asja, vaid arvan, et see asi iseenesest ja loomulikult nõnda peaks olema. Sa räägid ju nagu mõni suur kõnemees. — Aga kuule, Mart, mis ma su käest pidin küsima: Mis armas kirisherra tänases juttuses, kui ta ütles, et inimesed nüüd koguni tänamata olla oma endiste häädtegitajate vastu, kes neile on ristiusku toonud. Eänemuiste olla siin poolsalasti paganad elanud metsades ja loobastes, aga pärast on need häädtegitajad siin ristiusku walguist paista lasnud. Nüüdsest ajal olla inimesed nagu koguni pimedad, unustada seda kõik ära ja lasta endid wale-õpetajatest wedada, kes uuemal ajal üles tõusnud, ja tabta sagedaste sõrgelle ja sõrgemalle lennata, kui tiivad kannavad ja kui tarwis on. Mis sa sest ajast arwad, Mart?“

„Baata, Anu, see on üks imelik asi,“ kostis Mart mõeldes, „selle küsimise pääle on natuke raske kosta, aga ma taban katsuda seda teha. Meie maa ajalooft on ju teada, et Saks-lased meile ristiusku tõimad ja meid üleüldse waimu harimisega tuttwaft tegimad, selle pärast nõuawad nemad nüüd, et me nende wastu peame tänulikud olema. Uuemal ajal aga hakkab rahwas oma enese olemist ja teelt enam armastama ja seft luugu pidama. Palju inimesi otšimad waimu harimist ei mitte enam Saksa maid Eesti teele läbi, seft et see Eesti lastele enam loomulik on. Sellepärast tulewad ka mõnes kobsas nurisemisest